

РАНИ – ВИДОВЕ РАНИ. ОКАЗВАНЕ НА ПЪРВА ПОМОЩ ПРИ НАРАНЯВАНЕ НА МЕКИТЕ ТЪКАНИ

Раната представлява травматично увреждане, при което е нарушена целостта на покривните тъкани (кожа, лигавици) и наподлежащите тъкани.

Раните биват:

- **Контузии** – те се получават при удар с тъп твърд предмет. Краищата на такава рана са неравни, но не кървят. Мястото около раната има синкав цвят.
- **Разкъсано-контузии** – при тях има голямо разкъсване на тъканите. Такива са раните при ухапване от куче, раздиране от остър предмет, убождане от пирон.
- **Порезни** – те се получават при порязване с нож, коса, стъкло. В зависимост от дълбочината на порязването кървенето е различно.
- **Огнестрелни** – те се предизвикват от действие на огнестрелно оръжие или от тяло, което се движи с много висока скорост.
- **Прободни** – те се причиняват от остри тесни предмети (игла, кол, шило).
- **Рани от ухапване** – те се предизвикват от ухапване на животни и насекоми.

По раната се забелязват следи от ухапването. По правило те са предимно разкъсано-контузии или прободни и много често се инфектират. Основни опасности за организма представляват голямата кръвозагуба при нараняване на кръвоносни съдове, както и евентуалната инфекция, дължаща се на проникване на микроби в раната. Ако не се вземат необходимите мерки за да се защити организма, двата фактора могат да доведат до шок.

ПРИЗНАЦИ

- разкъсана кожа и подкожни тъкани;
- кръвотечение;
- почервяване и/или посиняване на мястото на нараняването;
- болка.

ПЪРВА ПОМОЩ

- постави пострадалия да седне в удобна поза;
- постави предпазни ръкавици и пази раната от замърсяване;
- измий раната с течаща вода и сапун, а ако не разполагаш, почисти я с почистващ разтвор за рани;

- постави защитна лепенка или [превръзка](#), така че раната да остане недостъпна за микроби от външната среда;
- периодично проверявай за признаци на инфекция;
- при усложнения, потърси лекарска помощ.

При малки рани, обикновено кръвотечението е слабо и не представлява непосредствена опасност за живота и здравето на човека. По-сериозен проблем може да възникне при инфектиране на замърсена рана, което да доведе до състояние на обща инфекция на целия организъм и шок.

Силните кръвотечения настъпват при увреждане на големи или много кръвоносни съдове. При нараняване на големи артерии или вени, за много кратко време се губи голямо количество кръв и настъпва шок. За нормалната функция на организма е необходимо определено количество кръв, която циркулира в него и захранва клетките с кислород и хранителни вещества. Кръвта, която се съдържа в тялото е около 1/12 от теглото на човека и при загубата на 1/3 от това количество, настъпва сериозна опасност за здравето и живота.

ПРИЗНАЦИ

- ярко червена кръв, която изтича на тласъци;
- голямо количество кръв около пострадалия;
- ускорен слаб пулс и учестено повърхностно дишане;
- бледа хладна кожа с едри капки пот;
- цианоза (посиняването на основата на ноктите, устните, под очите и т.н., което се наблюдава при недостиг на кислород и нарушено периферно кръвообръщение);
- треперене;
- умора и апатия;
- световъртеж;

- гадене и повръщане.

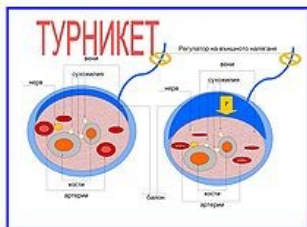
Шокът е животозастрашаващо състояние на организма, при което се нарушава кръвообръщението и снабдяването на мозъка с кислород. Ако не се вземат необходимите мерки, бързо настъпва безсъзнание и смърт. Шокът може да настъпи поради редица причини, една от които е голямата кръвозагуба.

ПЪРВА ПОМОЩ

- накарай пострадалия да притисне силно раната си с ръка;
- постави предпазни ръкавици;
- притисни раната с ръка и повдигни наранения крайник по-високо от нивото на сърцето;
- сложи пострадалия да легне;
- направи компресивна превръзка върху раната с марля, тампон и бинт или триъгълна кърпа или използвай [готова компресивна превръзка](#);
- повдигни двата крака на пострадалия на около две педи височина;
- завий пострадалия с одеало и разхлаби стегнатите дрехите, колани, връзки;
- **незабавно позвъни на тел. 112!**

Съгласно Насоките за оказване на първа помощ на Европейския съвет по ресусцитацията от 2015 г., ако кръвотечението не може да бъде спряно с директен натиск и си обучен, може да използваш турникет.

Преди и след пристягане на турникета. Налягането не компресира костите и сухожилията, но съществено стяга меките тъкани.

При възможност, под компресивната превръзка може да приложиш хемостатична превръзка.

Съставител: Любка Петрова, Рая Стоилова, Силвия Русинова и Янка Трайкова

Основен източник: Онлайн наръчник по първа помощ на FirstAidbg.com